

Olympos ry:n kanta Lempäälään suunnitellusta vankilahankkeesta

Tähtitieteellinen yhdistys Olympos ry suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti Lempäälän kunnan elinvoimaa vahvistaviin hankkeisiin. On tärkeää, että kuntaan syntyy uusia työpaikkoja ja toimintaa, jotka tukevat paikallista taloutta ja palvelurakennetta. Tästä näkökulmasta myös vankilahanke on ymmärrettävä ja kunnalle merkittävä kokonaisuus.

Samalla Olympos ry katsoo velvollisuudekseen tuoda esiin vakavan huolen hankkeen tällä hetkellä suunnitellusta sijoituspaikasta Hulikankulman alueelle. Suunniteltu sijainti on vain noin neljän kilometrin päässä Olympoksen tähtitieteellisestä havaintokeskuksesta, mikä tekee hankkeesta erityisen ongelmallisen yhdistyksen toiminnan, pitkän aikavälin kehityksen sekä Lempäälän kunnan strategisten tavoitteiden näkökulmasta.

Olympos ry:n ylläpitämä tähtitieteellinen havaintokeskus on merkittävä osa Lempäälän kulttuurista, sivistyksellistä ja tieteellistä identiteettiä. Se ei ole ainoastaan harrastuspaikka, vaan pitkäjänteisen vapaaehtoistyön tuloksena syntynyt kokonaisuus, joka palvelee kuntalaisia, kouluja, perheitä ja koko Pirkanmaan tähtiharrastusta ja havaintokeskuksen mahdollistamaa kansalaistieteen tekemistä. Havaintokeskus tarjoaa Lempäälässä harvinaisen ja valtakunnallisesti poikkeuksellisen mahdollisuuden tutustua tähtitaivaaseen ja tehdä tutkimustyötä aidosti pimeässä ympäristössä, silti hyvin lähellä Pirkanmaan suurimpia asutuskeskuksia ja Ideaparkin aluetta.

Lisäksi Olympos ry:n havaintokeskuksella on suora ja mitattava vaikutus Lempäälän houkuttelevuuteen asuinkuntana. Yhä useammat asukkaat – erityisesti lapsiperheet, koulutuksesta ja harrastusmahdollisuuksista kiinnostuneet sekä luontoarvoja arvostavat – tekevät asuinpaikkavalintojaan sen perusteella, millaisia elämyksiä, oppimismahdollisuuksia ja vapaa-ajan sisältöjä kunta tarjoaa. Mahdollisuus osallistua tähtinäytöksiin, kursseille ja yleisötapahtumiin aidosti pimeässä ympäristössä on Lempäälälle selkeä kilpailuetu, jota harvalla kasvukunnalla on tarjota. Tällaiset vetovoimatekijät eivät synny nopeasti, mutta ne vaikuttavat pitkäjänteisesti kunnan maineeseen ja muuttovoittoon.

Havaintokeskus luo myös uusia ja kehittyviä liiketoimintamahdollisuuksia. Tähtitieteeseen ja pimeän ympäristön kokemiseen liittyvä tapahtuma-, koulutus- ja matkailutoiminta voi synnyttää kysyntää paikallisille palveluille, kuten majoitukselle, ravintoloille, ohjelmapalveluille ja teknologia-alan toimijoille. Tulevaisuudessa Olympoksen toiminnan laajentuessa on realistista nähdä yhteistyötä oppilaitosten, yritysten ja tapahtumajärjestäjien kanssa sekä uusia innovatiivisia konsepteja tiedematkailun ja elämystalouden saralla. Tällaiset mahdollisuudet edellyttävät kuitenkin ympäristöä, jossa toiminnan keskeisin perusedellytys – pimeys – on turvattu.

Tähtiharrastuksen ja tähtitieteellisen havainnoinnin perusedellytys on pimeys. Hukkavallo heikentää suoraan havaintojen laatua, rajoittaa opetuksellista ja yleisötoimintaa sekä vaarantaa Olympos ry:n tekemät huomattavat laite- ja infrastruktuuri-investoinnit. Olympoksen havaintokeskus on suunniteltu kehittymään ja laajentumaan myös tulevaisuudessa, ja juuri tästä syystä alueen pimeyden säilyttäminen on elintärkeää koko toiminnan jatkuvuudelle.

Olympos ry haluaa korostaa myös vaikutusta Lempäälän kunnan brändiin ja houkuttelevuuteen. Kunta, joka mahdollistaa ja suojelee kansalaislähtöistä tiede- ja valistustyötä, viestii vahvasti olevansa tulevaisuuteen katsova, sivistystä arvostava ja elinvoimainen. Olympoksen kaltaiset

toimijat eivät synny itsestään, eikä niitä voi siirtää paikasta toiseen ilman, että toiminnan ydin käärii. Siksi Olympos ry:n näkemyksen mukaan kunnan vastuulla on huolehtia siitä, että tällaisille toimijoille taataan todelliset edellytykset olla olemassa ja kehittyä – eikä anneta ympäristötekijöiden, kuten hallitsemattoman hukkavalon, rapauttaa vuosien työtä.

Lempäälän elinvoima ei synny ainoastaan työpaikoista, vaan myös siitä, millaisena kuntana se näyttäytyy asukkailleen, lapsiperheille, tähtitieteen ja luonnon harrastajille ja tuleville sukupolville. Mahdollisuus kokea pimeä yötaivas ja häiritsemätön luonnonrauha lähellä arkea on juuri sellaista aineetonta vetovoimaa, jota kunnissa aktiivisesti etsitään ja rakennetaan – ja jonka menettäminen on käytännössä peruuttamatonta.

Olympos ry on mukana ajamassa ”Valosaasteeton Savontie” -hanketta yhdessä Lempäälän kunnan, Kangasalan kaupungin ja alueen luontojärjestöjen kanssa. Hankkeen tavoitteena on suojella Savontien ympäristöä hukkavalolta ja varmistaa, että alue säilyy myös tuleville sukupolville paikkana, jossa voi kokea luonnon pimeyden ja tähtitaivaan ilman häiritsevää keinovalaistusta. Täältäkin näkökannalta laajamittainen ja ympärivuorokautinen valaistus Hulikankulman alueella olisi erittäin haitallinen ratkaisu.

Olympos ry:n ensisijainen toive on, että vankilan sijoituspaikkaa tarkastellaan uudelleen ja se pyritään sijoittamaan alueelle, joka on mahdollisimman kaukana Olympoksen havaintokeskuksesta ja Savontien pimeästä vyöhykkeestä. Esimerkiksi lentokentäntien alueen kaltaiset vaihtoehdot olisivat tähtiharrastuksen, hukkavalolta suojelun ja kunnan pitkän aikavälin imagon kannalta huomattavasti kestävämpiä.

Mikäli sijoituspaikkaa ei ole mahdollista muuttaa, Olympos ry toivoo, että vankilan valaistussuunnittelu toteutetaan poikkeuksellisen huolellisesti ja hukkavaloa minimoiden. Tämä tarkoittaa muun muassa valaisimien tarkkaa suuntausta, valotehon rajoittamista, lämpimien värilämpötilojen käyttöä sekä tarpeettoman yöaikaisen valaistuksen välttämistä. Olympoksen havaintokeskuksen läheisyys tulee tällöin ottaa suunnittelussa aidosti ja sitovasti huomioon.

Olympos ry korostaa, ettei kyse ole vastakkainasettelusta työpaikkojen ja tähtiharrastuksen välillä, vaan kokonaisuudesta, jossa molemmat voidaan sovittaa yhteen oikeilla ja kauaskantoisilla ratkaisuilla. Pimeä yötaivas on harvinaistuva luonnonarvo, jonka merkitys tieteelle, kasvatukselle ja ihmisten luontosuhteelle kasvaa jatkuvasti. Lempäälällä on nyt mahdollisuus osoittaa olevansa kunta, joka osaa katsoa pidemmälle kuin yhden hankkeen päähän, ja joka suojelee myös niitä arvoja, joita ei voi myöhemmin palauttaa.

Olympos ry on valmis jatkamaan rakentavaa vuoropuhelua ja tarjoamaan asiantuntemustaan päätöksenteon tueksi.